

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Lwin Ohlsson, Vallsjö*
 Härad: *Färs* Berättare: " " "
 Socken: *Frenninge* Berättarens yrke: *f. d. nämndeman*
 Uppteckningsår: *1964* Född år *1876* i *Frenninge*

FOLKLIVS-
 ARKIVET
 LUND

Ungdomens sammankomster och nöjesliv. s. 1-10. Lu F 123

N° 1

ACC. N:R M. 16062:1.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

På frågor som finns kan man svara att
från 1800 talets slut till nu, har förhållanden ändrats
så man kan knappast finna ord nog att beskriva om
vad som händer i dag, eller för 80 år sedan.
Alla barn hade sin skolgång i byskolorna.
Det var omkring 80 skolbarn i en skolsal,
och med de yngste var skolmontör och de äldste
i skolan, som förhörde dem i läsläsning och barnen.
Skolsalen städades om lördagen, det arbetet skiftades.
Pastoratets kyrkoherde omhändertog konfirmerationen
och prägik under vintermånaderna, tills de ^{vare sig} prä blev
konfirmerade, då var de 15 år och kommo ut på förvärens arbete.
De som ville ut att lära ett yrke, hade sina två
år som lärlingar, sedan gesäller med aflönning.
Lantbrukarens barn, som hade lust för lantbruk
fortsatte hemma hos sina föräldrar eller på annan plats.
Mänlig ungdom hade sin värplikhet att fullgöra
Kvinnlig ungdom var behjälplig med lantbruksgöromål

123

21/3-64

N: 25

ACC. N:R M. 16062:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

vid lediga stunder arbetades med hemsöj till
långt ut på kvällarna, men så kom giftermålstankar
och så var det att stypta till med eget hem.
Dessförinnan hade ungdomsgruppen gått bort med
någelslivets bortgång.

Folksamlingar förekom: På Kristinehof om midsommardagen dansades på jordbana efter harmonika och sång. Familjerna voro hövande där med de vackraste hästarna och finaste vagnen, med följande praktiga vathorger, det var nöjsamt att skåda på många glada människor i god samning. Positiv fanns där, och deras ägaro var med på mottiden en gång följde äggskakt med i kramet tillstånd.

När någon af familjens böner voro på Bevinge att fullgöra sin värnplikt, kom någon söndag gode vänner bland ungdommen att hälsa på dem, där ^{var} anordnat med dans, idrottstävlingar, och fängandet af sårade grisar, dragkamp med lina m. m.
En händelse en gång var, att en ^{häst} hade fått kolik

3)

ACC. N:R M. 16062:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

en vänlig person som var flöjtblåsare i Hårderups
Ghett vid dansen där, hade vetskap om, att vid
bedan äkomma skulle hästen vara i försäljning,
han tog sig obefligen rättigheten, att på snällt
med grinskeftet i handen leda hästen, och till
fots kom de båda till Svansjö Gård, där
dagspolisens, som fått vetskap om en häststöld,
upptäckte hästen, hästen gick i strogen och förlärde
gräs. Hästskötaren tog sig en middagslur i stugröna
På var den häststölden upplärad, hästen kom till
Revinge igen, och som parhäst för Charebängen
kom till Färs Härad igen med ungdomarne
och med ett oskyldigt äventyr rikare

H)

ACC. N:R M. 16062:4.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Bland nöje för ungdom i förra århundradet
ken omtalas, att för barns flickor och pojkar
uppställdes uti en vacker skogsdjunge, bestående
af en grov påle en meter ovan jord, överlagren,
med en järnbult varpå en balmar bräda med ett
hål på mitten svängde rundt, af mensklig handkraft
Te brädans yttersta ändar betto ungdomar af
båda kören och äkte karusell. När farten var som
högast tumlade de ut i gröngräset, till munterhet
för gratis åskådande publik, som inte vågade lif och lem.

Uti Hårderups Skult var dansbana pommarsöndagskvällen
på vanlig öppen plats emellan träden, löven blev
bortkopade, och på var jordbanan färdig för kvällen,
det blev kiv om den ordningen. Den person som
slog takt på Sömlerlingen under dansen förra
kvällen blev tillsagd af jordägaren att gräva en
grop över den jordbanan, men nästa nöjeskväll var
jordbana på en annan jordägares område och de var
Pumslagaren och Dagspelaren där igen

5

ACC. N:R M. 16062:5.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Någon företagsam person anlade bräddansbona och det blef mera ordning med nöjeslivet. Spelmanspengar emtog, avgiften var 2,5 öre för varje manlig ungdom för hela kvällen.

En uttellerist från Hallsjö Gärd Rotman som kunde traktera fiolen t. o. m. då han hade den på ryggen var en duglig spelman. Nils Tegelmästare blåste i sin flöjt, allt var prima i den tidens jordringar. På hemvägen i morgonkvisten hände någon gång att musikanterna uti beaktnings sällskap besökte spris-kammaren, men det var inte så ofta på den tiden då ingenting var på konstlat då brödbaket räknades till cirka 25 pct. grova bröd, det var bra med en bit då vandringen till fots, tog en timma.

Bland ungdomarne voro många glada däribland voro Dragoner från Tollerups skvadron, allting togs så lätt, vid äskväder en kväll diktades en visa, så lydande När som äskan den plår knall på knall

6

ACC. N:R M. 16062:6.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Kille ville vipp bom bom, då står vi
trygga i Färderups Kille ville vipp bom bom
i Färderups Skult

Köjesplatserna flyttades, en tid fanns det på
Frenninge Östra i en Spandunge en dansbana, en
kväll var dansen präglad som bäst som spelmannen
och begärde 50 öre i spelmannens pengar för varje
manlig deltagare i dansen. Det blev genast
samling på banan, efter något hastigt menings
utbyte enades man om att höja arvudet från
25 till 35 öre för kvällen, med detsamma kom
harmonikan i gång igen. En gång ibland två
gångar hvarje kväll, spelades det upp till
Kadrill, det var på att det var "vis à vis" mot
varandra, det blev vanligtvis en tillämnad bliz
vande präger som motpart, det var en vanlig
regel med Kadrill varje kväll, som dans
efteråt var det vanligt med en punkt om

I Frenninge By intill än var en tid dansbana
anlagd i en lungen dalsänka. Nådens ungdom
rodde sig där i all brämja, och äldre menniskor
hade möje af att bedöma vilka af ungdommen
som dansade mest. En äldre man som var
åskådare och ägare till området, uttryckte
sig någon gång: sådant skall det vara
en kys på dansen.

Servering fanns, en ung man bestälde två
lemorad till ett serveringsbord i skymundan,
det dröjde med serveringen en bra stund,
Ungheren gick då till kiosten igen och
frågade om inte serveringsplikan kom
bort. Kassörstian Anna Gert svarade i
lösrande ton: Koss i alla mina dar, har
man hört på, att Fäladsvänner vill ha
serveringsplikan.

En gång var dans anordnad på en jordbana kring den stora Granen i Stampen vid norra sidan om järnvägsbron i Wollsjö. Nöjerna fortsatte en tid, det blef egentligen och kio mellan ungdomarne från Wollsjö och Freminge med uppträde flera gånger, en visa diktades som började så: Ryektorna pläcketes och plaget stå på. Och då kan Ni tro att en^a kommu- nerna fick klä.

En höstkväll skulle ett par menliga ungdomar gå till dans i gramsockeren, de ene kom till en gramgård och skulle skapa sällskap med Sprängen på Gården, han var härd som tillställare af slags mål när han var nöjerna. Inkommer i gramgården blef det strängt åskväder, hans högmotiga sinne blef slut beklaga sig högljudt. Från på Sården tog en tung fjäders ängdyna och höljde över den slags hämpen, när åskvädet var över gick båda en timmas väg till dansen, kommu dit var det glada hömeret kommet tillbaka. Det ^{var} allmektis undret åskan som nedsette ynglingens stolte lefnadsvanor.

9

ACC. N:R M. 16062:9.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Det var en gång i slutet af fjörra århundradet
den 29 Mars 1899, att en ungdom som var
anställd som hemhjälps hos en handbrukare
i Wallarum, hon hade fått i sin lilla hjärna
och spådde att den nämnda dagen kl. 12
på natten skulle världen undergå sin
förstörelse. Trots denna spådom hade två
ungkarlar ordnat till med en på kallad parbil
i Bjelkhult. Ungefär 20 par hade anmält sig
och betalt 1:50 kr för paret, däri inräknadt
fri dans efter Harmonika jemte servering.
Dansen pågick, och vid ovannämnda tid, var
det en glad ung man som var kusk på Härderyns
Gård, han talade och tyckte, att var det slut
med världens tillvaro, skulle vi vara glada
så länge den fanns till. Warm toddy fanns
tillgänglig och förstärktes, Cognac var petwirerat
till ett pris af 1:50 kr. pr. Liter.

10)

ACC. N:R M. 16062:10.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Dansen präglades i frid och fröjd in på småtimmarna och inget särskilt inträffade, utan en person skulle spela ett par danser med präjöld att harmonikan blev i två delar, men en annan harmonika kom fram, det fanns pådana till ett pris af 5, 7. och 12 kronor med en, två och tre tonställare, det fanns en draggrelare på Lwary Gärd, Två par myndiga ungdomar träffades i Hårderups Hult, och så var en timmas ^{tid} att spatsera till Bjelkhults gillesgård, och samma väg omigen över genvägar i tidig morgon. Så var det på den tiden, men ingen klagade över lång väg att gå och fundera över nästa sammanträffande, Det fanns ingen telefon, och det blef aftalat muntligt.

Några bilar ungdomen igenom hela skåne och till flera nöjesplatser samma natt och unga Chafförer med mytt körkort skall visa sin körskicklighet som många gånger pluter med skada till lif och lem.